

ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ

Facultatea de Litere

Drd. Toader Adrian

**Linguistic Realisations of Identity in Romanian and
European Parliamentary Discourse**

**Mijloace Lingvistice de Construcție a Identității în
Discursul Parlamentar Românesc și European**

ABSTRACT/ REZUMAT

Conducător științific

Prof. dr. Răzvan SĂFTOIU

BRAȘOV, 2021

D-lui (D-nei) .....

COMPONENȚA

Comisiei de doctorat

Numită prin ordinul Rectorului Universității Transilvania din Braşov

Nr. .... din .....

PREȘEDINTE:	Conf. dr. Adrian LĂCĂTUȘ
CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:	Prof. dr. Răzvan SĂFTOIU
REFERENT OFICIAL	Prof. dr. Andra VASILESCU
REFERENT OFICIAL	Prof. dr. Ariadna ȘTEFĂNESCU
REFERENT OFICIAL	Prof. dr. Mihaela GHEORGHE

Data, ora și locul susținerii publice a tezei de doctorat: 17.09.2020, ora 12, sala TP14.

Eventualele aprecieri sau observații asupra conținutului lucrării vor fi transmise electronic, în timp util, pe adresa toader.adrian@unitbv.ro

Totodată, vă invităm să luați parte la ședința publică de susținere a tezei de doctorat.

Vă mulțumim.

CUPRINS

	Pg. teză	Pg. rezumat
INTRODUCERE.....	9	31
CAPITOLUL 1: TEORII DESPRE IDENTITATE.....	18	33
1.1 Introducere.....	18	33
1.2 O analiză interdisciplinară a identităţii.....	18	34
1.2.1 Sinele individual şi sinele social: repere teoretice.....	19	34
1.2.2 Identitatea ca interacţiune socială. Perspective psiho-sociale.....	22	34
1.2.3 Identitatea ca fenomen determinat cultural: Perspective antropologice.....	23	34
1.2.4 Jocul de rol şi identităţile în acţiune. O perspectivă sociologică.....	24	35
1.2.5 Studiul identităţii şi postmodernismul.....	26	35
1.2.6 Identitatea ca structură şi liberul arbitru.....	27	35
1.2.7 Identităţi de grup.....	29	35
1.3 Formarea identităţii şi sinele central.....	32	36
1.3.1 Identitate şi retorică.....	33	36
1.4 Identităţile „în acţiune”. Perspective lingvistice.....	37	36
1.4.1 Conceptualizarea eului individual.....	39	36
1.4.2 Identitate şi alteritate. O abordare critic-discursivă.....	41	36
1.4.3 Identitate ca structură dialogică.....	42	37
1.5 O analiză interdisciplinară a identităţii. Observaţii finale.....	43	37
CAPITOLUL 2: IDENTITATEA ŞI POLITICA.....	47	37
2.1 Discursul politic: O introducere.....	47	38
2.1.1 Discursul politic ca discurs instituţional.....	49	38
2.1.2 Discursul politic ca discurs public.....	49	38
2.1.3 Discursul politic ca discurs orientat spre obiective.....	50	38
2.1.4 Discursul politic ca discurs mediatic.....	51	39
2.2 Structurile organizatorice ale parlamentelor.....	52	39
2.2.1 Parlamentul European.....	54	39
2.2.2 Parlamentul României.....	56	39

2.3 Caracteristicile discursului parlamentar.....	58	39
2.3.1 Identităţi profesionale şi discursive.....	59	40
2.3.2 Stratificarea audienţei.....	61	40
2.3.3 Stratificarea structurilor parlamentare.....	65	40
2.4 Caracteristici pragma-retorice ale discursului parlamentar.....	67	40
CAPITOLUL 3: UTILIZAREA PRONUMELOR ÎN DISCURSUL POLITIC.....	71	41
3.1 Introducere: Pronumele personale şi (alte) instanţe pronominale.....	71	41
3.2 Sistemul pronominal în engleză şi română.....	72	41
3.3 Studii interdisciplinare privind pronumele personale.....	73	41
3.3.1 Deixisul personal.....	73	41
3.3.2 Subiectivitate şi poziţionare prin discurs.....	75	41
3.3.3 Poziţionarea subiectivă.....	76	42
3.3.4 Multivocalitate.....	77	42
3.4 Discursul politic şi formarea identităţii: structuri analitice.....	77	42
CAPITOLUL 4: PROIECTAREA IDENTITĂŢILOR ÎN PARLAMENTUL ROMÂNIEI.....	82	43
4.1 Proiectarea sinelui individual.....	82	43
4.1.1 Evidenţierea calităţilor personale.....	82	43
4.1.2 Evidenţierea experienţei profesionale.....	89	43
4.1.3 Evidenţierea afilierii politice.....	95	44
4.1.4 Reprezentarea publicului.....	100	44
4.1.5 Prezentarea altor afilieri profesionale.....	102	44
4.1.6 Concluzii.....	105	44
4.2 Proiectarea identităţilor colective.....	106	44
4.2.1 „Noi”, membrii partidelor politice.....	106	45
4.2.2 „Noi”, coaliţiile politice.....	111	45
4.2.3 Reprezentarea publicului.....	114	45
4.2.4 Concluzii.....	120	45
4.3 Proiectarea identităţii celorlalţi.....	121	45
4.3.1 Atacuri personale prin intermediul observaţiilor cu referire la sine (eu versus tu).....	122	46
4.3.2 Atacuri la adresa unui grup prin intermediul referinţelor cu caracter inclusiv (noi versus voi/ei).....	127	46

4.3.3 Interacţiuni pronominale: Atacuri combinate prin intermediul referinţelor la sine şi la grup (eu/tu/voi versus voi/ei).....	130	46
4.3.4 Concluzii.....	133	46
CAPITOLUL 5: PROIECTAREA IDENTITĂŢILOR ÎN PARLAMENTUL EUROPEAN.....	135	46
5.1 Proiectarea sinelui individual.....	135	46
5.1.1 Evidenţierea experienţei profesionale.....	137	47
5.1.2 Monitorizarea intereselor naţionale.....	140	47
5.1.3 Reprezentarea grupurilor etnice, religioase şi regionale.....	144	47
5.1.4 Prezentarea altor identităţi profesionale/sociale.....	149	47
5.1.5 Stabilirea unei relaţii cu Comunitatea Europeană.....	152	47
5.1.6 Concluzii.....	156	47
5.2 Proiectarea identităţilor colective.....	157	48
5.2.1 Evidenţierea ideologiilor politice.....	158	48
5.2.2 Crearea unei legături cu publicul.....	161	48
5.2.3 Invocarea afilierilor naţionale.....	166	48
5.2.4 Invocarea afilierilor transnaţionale.....	168	48
5.2.5 Concluzii.....	172	48
5.3 Proiectarea identităţii celorlalţi.....	173	49
5.3.1 Atribute negative.....	173	49
5.3.2 Atribute pozitive.....	177	49
5.4 Concluzii.....	180	49
CONCLUZII.....	182	50
BIBLIOGRAFIE.....	193	
LISTA FIGURILOR, GRAFICELOR ŞI TABELELOR.....	209	
ANEXE.....	210	
ANEXA 1, Convenţii de traducere. Lista partidelor politice româneşti.....	210	
ANEXA 2, Convenţii de traducere. Lista alianţelor din parlamentul European.....	211	
ANEXA 3, Apartenenţa politică a deputaţilor în parlamentul României şi în parlamentul European.....	212	
ANEXA 4, Parlamentul României. Texte integrale.....	215	
ANEXA 5, Parlamentul European. Texte integrale.....	217	

ANEXA 6, O prezentare generală a observațiilor cu referire la sine în parlamentul României.....	219
ANEXA 7, O prezentare generală a referințelor cu caracter inclusiv în parlamentul României.....	223
ANEXA 8, O prezentare generală a contextualizării celorlalți în parlamentul României.....	226
ANEXA 9, O prezentare generală a observațiilor cu referire la sine în parlamentul European.....	228
ANEXA 10, O prezentare generală a referințelor cu caracter inclusiv în parlamentul European.....	233
ANEXA 11, O prezentare generală a contextualizării celorlalți în parlamentul European.....	237
ANEXA 12, Abstract (Engleză).....	239
ANEXA 13, Abstract (Română).....	240
LISTĂ DE PUBLICAȚII.....	241

TABLE OF CONTENTS

	Page	Page
abstract		thesis
INTRODUCTION.....	9	11
CHAPTER 1: THEORIES OF IDENTITY.....	18	13
1.1 Preliminary discussions.....	18	13
1.2 An interdisciplinary examination of identity.....	18	14
1.2.1 The individual <i>self</i> and the social <i>self</i> . Theoretical directions.....	19	14
1.2.2 Identity as social interaction. Psycho-sociological perspectives.....	21	14
1.2.3 Identity as a culturally determined phenomenon. Anthropologic perspectives...	22	15
1.2.4 Role-playing and identities 'in action'. A sociological perspective.....	24	15
1.2.5 Identity studies and postmodernism.....	26	15
1.2.6 Identity as structure and agency.....	27	15
1.2.7 On the concept of group identities.....	29	15
1.3 Identity formation and the <i>core self</i>	32	16
1.3.1 Identity and rhetoric.....	33	16
1.4 Identities 'in action'. Linguistic perspectives.....	37	16
1.4.1 On the concept of 'face'.....	39	16
1.4.2 Identities and <i>othering</i> . A CDA approach.....	41	17
1.4.3 Identity as <i>dialogic</i>	42	17
1.5 On the multidisciplinary study of identity. Concluding remarks.....	42	17
CHAPTER 2: FEATURES OF PARLIAMENTARY DISCOURSE.....	47	18
2.1 Political discourse: an introduction.....	47	18
2.1.1 Political discourse as institutional discourse.....	49	18
2.1.2 Political discourse as public discourse.....	49	18
2.1.3 Political discourse as goal-oriented.....	50	18
2.1.4 Political discourse as media discourse.....	51	19
2.2 Organisational settings of parliaments.....	52	19
2.2.1 The European Parliament.....	54	19

2.2.2 The Romanian Parliament.....	56	19
2.3 The multi-layered parliamentary discourse.....	58	19
2.3.1 Multi-layered identities.....	59	20
2.3.2 The multi-layered audience.....	61	20
2.3.3 The multi-layered parliamentary settings.....	65	20
2.4 Pragma-rhetorical features of parliamentary discourse.....	67	21
CHAPTER 3: THE USE OF PRONOUNS IN POLITICAL DISCOURSE.....	71	21
3.1 Introduction: Personal pronouns and their variations.....	71	21
3.2 Pronominal system in English and Romanian. A contrastive view.....	72	21
3.3 Interdisciplinary studies on personal pronouns.....	73	21
3.3.1 Person Deixis.....	73	22
3.3.2 Stancetaking in discourse.....	75	22
3.3.3 Subject Positioning.....	76	22
3.3.4 Multivocality.....	77	22
3.4 Political discourse and identity formation: analytical frames.....	77	22
CHAPTER 4: PROJECTING IDENTITIES WITHIN THE ROMANIAN PARLIAMENT.....	82	23
4.1 Projecting the individual <i>self</i>	82	23
4.1.1 Underlining personal attributes.....	82	23
4.1.2 Underlining professional experience.....	89	24
4.1.3 Underlining political affiliation.....	95	24
4.1.4 Representing the multi-layered audience.....	100	24
4.1.5 Showcasing other professional identities.....	102	24
4.1.6 Discussion.....	105	25
4.2 Projecting collective identities.....	106	25
4.2.1 Inclusive 'We' as members of political parties.....	106	25
4.2.2 Inclusive 'We' as larger political coalitions.....	111	25
4.2.3 Representing the multi-layered audience.....	114	25
4.2.4 Discussion.....	120	26
4.3 Projecting the identity of <i>others</i>	121	26
4.3.1 Personal attacks through self-referencing remarks ('I' vs. 'You').....	122	26

4.3.2 Group attacks through inclusive references ('We' vs. 'You'/'They').....	127	26
4.3.3 Pronominal interplays: Mixed attacks through self and group references ('I'/'You' vs. 'You'/'They').....	130	26
4.3.4 Discussion.....	133	26
CHAPTER 5: PROJECTING IDENTITIES WITHIN THE EUROPEAN PARLIAMENT.....	135	26
5.1 Projecting the individual <i>self</i>	135	27
5.1.1 Underlining political affiliation.....	137	27
5.1.2 Overseeing national interests.....	140	27
5.1.3 Representing ethnic, religious, and regional <i>out-groups</i>	144	27
5.1.4 Showcasing other professional/social identities.....	149	27
5.1.5 Establishing rapport with the European Community.....	152	28
5.1.6 Discussion.....	156	28
5.2 Projecting collective identities.....	157	28
5.2.1 Underlining political ideologies.....	158	28
5.2.2 Establishing bonds with the audience.....	161	28
5.2.3 Invoking national affiliation: 'We' as Romanians.....	166	28
5.2.4 Invoking transnational affiliation: 'We' as MEPs.....	168	29
5.2.5 Discussion.....	172	29
5.3 Projecting the identity of <i>others</i>	173	29
5.3.1 Negative attributions of the <i>out-group(s)</i>	173	29
5.3.2 Positive attributions of the <i>out-group(s)</i>	177	29
5.4 Discussion.....	180	29
CONCLUSIONS.....	182	30
REFERENCES.....	193	30
LIST OF FIGURES.....	209	
APPENDICES.....	210	
APPENDIX 1, Transcribing conventions. List of Romanian political parties.....	210	
APPENDIX 2, Transcribing conventions. List of Alliances within the European Parliament.....	211	
APPENDIX 3, Political affiliation of the MPs and MEPs.....	212	
APPENDIX 4, The Romanian Parliament. Full texts of the corpus.....	215	
APPENDIX 5, The European Parliament. Full texts of the corpus.....	217	

APPENDIX 6, An overview of <i>self</i> -referencing remarks in the Romanian Parliament.....	219
APPENDIX 7, An overview of inclusive identities in the Romanian Parliament.....	224
APPENDIX 8, An overview of <i>othering</i> in the Romanian Parliament.....	226
APPENDIX 9, An overview of <i>self</i> -referencing remarks in the European Parliament.....	228
APPENDIX 10, An overview of inclusive identities in the European Parliament	233
APPENDIX 11, An overview of <i>othering</i> in the European Parliament.....	237
APPENDIX 12, Abstract (English).....	239
APPENDIX 13, Abstract (Romanian).....	240
LIST OF PUBLICATIONS.....	241

INTRODUCERE

Atunci când m-am decis asupra unui subiect pentru studiile doctorale, am fost atras de ideea că nuanţele complexe și variate ale limbajului modelează felul în care fiinţele umane își negociază identitatea când vorbesc în public. Ca atare, am dorit să prezint practicile discursive ale unor personalități publice care se află adesea în atenția audienței. Rezultatul a fost realizarea unui studiu calitativ asupra modului în care politicienii români, cu mandate atât în Parlamentul European, cât și în cel național, își proiectează în mod activ identitățile în discurs.

Teza de față, *Mijloace Lingvistice de Construcție a Identității în Discursul Parlamentar Românesc și European*, aduce în prim-plan diverse mijloace și strategii lingvistice care sunt utilizate în mod activ în parlament, de către politicieni, pentru a proiecta o multitudine de identități personale și profesionale. O ipoteză preliminară în realizarea cercetării este aceea că membrii celor două instituții folosesc flexibilitatea referințelor pronominale pentru a invoca diverse fețe ale identităților lor multistratificate, pentru a spori imaginea pozitivă a mesajelor lor, pentru a-și discredita adversarii și pentru a stârni reacții favorabile din partea publicului țintă. După cum susțin cercetările anterioare efectuate în această direcție (Bramley 2001, Chilton 2004, Fetzer 2008, Wodak 2009), referințele pronominale constituie mecanisme de persuasiune, ce permit parlamentarilor să își evidențieze competențele, să promoveze obiective personale și de grup, să își exprime punctele de vedere din diferite perspective și să ofere o notă personală mesajelor lor.

Lucrarea și-a propus să răspundă la trei întrebări principale legate de subiectul în cauză: Cum, de ce și în ce scop sunt proiectate identitățile în discurs? În consecință, am propus o metodologie multidisciplinară înrădăcinată în domenii precum analiza dialogului, analiza discursului, pragmatica, sociologia și retorica. Pentru a sublinia importanța contextului și pentru a observa dacă parlamentarii își schimbă comportamentul comunicativ atunci când abordează diverse subiecte în timpul activității parlamentare, am decis să compar rezultatele obținute în cele două instituții analizate. Din acest motiv, toți politicienii aleși pentru cercetare au deținut mandate în ambele instituții. Scopul urmărit a fost acela de a atinge contraste și asemănări cu privire la modul în care politicienii comunică la nivel național și transnațional. În plus, după cum susține McNair (1999), toate tipurile de comunicare politică sunt concepute cu un public în minte, ceea ce înseamnă că politicienii utilizează în mod deliberat diferite instanțe identitare pentru a obține rezultate finale specifice și o imagine publică care să rezoneze pozitiv cu un public țintă.

Pentru a restrânge subiectul, am decis să analizez modul în care sunt proiectate identitățile în discurs, analizând utilizarea pronomelor personale. Deși există mijloace suplimentare de examinare a procesului de formare a identității (Wilson 1990, Chilton 2004, Weigand 2010), am argumentat că funcțiile pronomelor personale se extind dincolo de funcțiile lor ca unități lingvistice referențiale și deictice, deoarece pot fi adoptate de către politicieni pentru a obține rezultate distincte, pentru a obține răspunsuri pozitive la ceea ce se spune pe scenă, pentru a avansa strategii de persuasiune sau pentru a evidenția aspecte ale stilului discursiv.

În ultimele decenii, utilizarea strategică a pronomelor în discursul politic a devenit un subiect de interes în domeniul studiilor lingvistice, pe măsură ce diferite perspective și abordări au dezvăluit efectele retorice și strategice ale acestor unități lingvistice. Unele direcții de cercetare s-au axat pe

perspectivare – în eng. *stance-taking* (Biber și Finnegan 1988, Du Bois 2007, Vasilescu 2010), poziționare – în eng. *positioning* (Tirado și Galvez 2007, Weizman 2008, Epstein 2011), ventrilocie – în eng. *ventriloquism, voicing* (Lauerbach 2006, Cooren 2010, Săftoiu 2015) sau deixis personal (Zupnik 1994, De Finna 1995). Alte abordări, au analizat diferite subgenuri ale discursului politic, cum ar fi campaniile electorale (Steffens 2013, Săftoiu și Toader 2018, Kayam 2018), discursul parlamentar (Vuković 2012; Săftoiu 2013; Ștefănescu 2015), interviurile politice (Bramley 2001) sau discursurile publice (Davis 1997, Bhatia 2006, Håkansson 2012). Toate aceste contribuții susțin afirmația că pronumele pot fi percepute ca o resursă integrală în studiul identității.

Principalele obiective ale cercetării vizează trei aspecte esențiale. În primul rând, pronumele personale au fost organizate în trei categorii: remarci de auto-referință (introduse de pronumele "eu"), referințe de grup sau afiliere de grup inclusive (marcate în principal de pronumele "noi") și referințe la alte persoane sau contextualizarea identității celorlalți (referite prin pronumele de persoana a doua și a treia). În al doilea rând, pentru a ține cont de identitățile multiple proiectate în discurs, pronumele au fost clasificate și sistematizate în categorii distincte care duc analiza dincolo de rolurile profesionale și funcțiile politice atât ale deputaților, cât și ale europarlamentarilor. Ținând cont atât de sinele individual, cât și de cel social, am decis să includ instanțe care aduc în discuție aspecte precum etnie, gen și atitudine (Vasilescu 2010). Cu alte cuvinte, atunci când am luat în considerare polivalența pronomelor personale, am argumentat că există tot atâtea opțiuni pentru ca vorbitorul să-și construiască percepția imaginii sale publice, cât și modalități de diferențiere între indivizi sau grupuri. În cele din urmă, în observațiile finale, am prezentat constatările privind utilizarea pronomelor în parlamentele român și european printr-o abordare comparativă și contrastivă.

Datele selectate pentru partea practică a tezei au constat în 75 de fragmente de discursuri preluate din diferite tipuri de activitate parlamentară, cum ar fi declarații scrise și orale, intervenții și interpelări, făcute în ambele instituții politice. Transcrierile au fost extrase de pe site-ul oficial al instituțiilor în cauză, disponibile ca informații publice. În cazul Parlamentului European, au fost analizate aspecte din două legislaturi: (1) perioada post-aderare a României (2007-2009) și mandatul următor (2009-2014). Corpusul privind Parlamentul României a fost extras din sesiunile parlamentare desfășurate în Senat și Camera Deputaților (legislaturile 2004-2008, 2008-2012, 2012-2016 [până în 2014]).

Am decis să includ activitatea a 20 de politicieni români cu mandate în ambele parlamente în perioadele propuse. Inițial, au fost extrase 816 fragmente. Acest lucru s-a făcut prin identificarea prezenței pronomelor personale (singular și plural): "Eu", "Tu" (sg. și pl.), "El/ea", "Noi" și echivalentele lor în limba română: 'Eu', 'Tu', 'El/Ea', 'Noi', 'Voi', 'Ei'/'Ele'. De aici, am selectat 75 de fragmente pe care le-am inclus în analiza mea.

Pentru a aborda acest subiect, am propus o perspectivă multidisciplinară. În ceea ce privește metodologia, am folosit diverse teorii din domenii de cercetare precum analiza dialogului, pragmatica, retorica și sociologia. Împrumutând unele concepte din domeniul sociologiei, am considerat parlamentul ca fiind o "comunitate de practică" (Lave și Wenger 1991) și am subliniat modul în care parlamentarii și deputații europeni comunică în aceleași medii politice, caracterizate

de rigori, norme și practici instituționale. A doua direcție provine din domeniul studiilor lingvistice. Multiplele straturi ale identității au fost examinate din perspective pragma-retorice și dialogice. Prin urmare, analiza dialogului a definit procesul de formare a identității ca pe un fenomen natural perpetuat prin utilizarea limbajului. Pentru a descrie modul în care sunt create identitățile la nivel lingvistic și pentru a clarifica contextul în care acestea sunt modelate, am folosit pragmatica. În cele din urmă, retorica oferă posibilitatea de a evalua potențialele efecte și strategii facilitate de utilizarea pronumelor personale. Diverse tipuri de microanalize au fost, de asemenea, implementate în cadrul prezentei teze. Pentru a numi doar câteva, în analiza corpusului, am discutat utilizarea marcatelor atitudinali, a repetițiilor, a selecțiilor lexicale, a comentariilor parantetice, a citatelor și a ironiei. În plus, din punct de vedere retoric, am făcut câteva considerații privind utilizarea persuasivă a ethosului, pathosului și logosului. După cum observăm în analiză, aceste strategii persuasive sunt utilizate de către deputați și europarlamentari pentru a prezenta performanțe publice convingătoare care au potențialul de a rezona pozitiv cu publicul vizat.

Este de remarcat faptul că structura tezei reprezintă o contribuție personală la studiul identității în domeniul lingvisticii. Deși unele teorii au fost influente în determinarea metodologiei cercetării, presupun că abordarea subiectului din perspective diferite oferă o viziune mai amplă asupra conceptului de identitate 'în acțiune' (Weigand 2010), deoarece vorbitorii sunt implicați într-un proces continuu de negociere a sinelui personal și profesional. Așa cum am menționat anterior, perspectivele pragma-retorice și dialogice oferă o viziune cuprinzătoare asupra procesului de construire a imaginii și ar putea constitui o bază teoretică și analitică pentru investigații ulterioare privind utilizarea limbii în ședințele parlamentare.

Pentru a acoperi obiectivele și scopurile cercetării, teza a fost organizată în cinci capitole. În primele 3 capitole se aduc în discuție aspecte din literatura de specialitate din domeniu. Aici, am prezentat câteva teorii identitare în mai multe discipline și domenii de specialitate. În următoarea etapă, am examinat contextul (parlamentele UE și RO) și caracteristici discursive ale acestui sub-gen politic. În capitolul al treilea, am introdus teoriile lingvistice și am făcut câteva considerații teoretice asupra pronumelor personale. Partea practică a cercetării este rezervată capitolelor 4 și 5. Fiecare dintre aceste secțiuni este dedicată analizei discursului (Parlamentul României în capitolul al 4-lea și Parlamentul European în capitolul al 5-lea) prin utilizarea aceluiași metode analitice. Constatările au fost consemnate și abordate în secțiunea rezervată concluziilor.

CAPITOLUL 1: TEORII DESPRE IDENTITATE

1.1 Introducere

Primul capitol al tezei reprezintă o investigație diacronică a conceptului de identitate în multiple domenii de cercetare precum socio-psihiologia, antropologia, sociologia, retorica, pragmatica, analiza discursului, analiza dialogului și analiza critică a discursului. Această secțiune a urmărit să traseze câteva cadre teoretice prin care a fost interpretată identitatea în diverse discipline. Consider că abordarea acestui subiect este imposibilă fără prezentarea unor direcții și perspective principale, cu o largă recunoaștere publică și critică asupra temei în cauză. Acest lucru mi-a oferit

posibilitatea de a-mi expune punctul de vedere asupra subiectului, fără a ignora însă direcțiile teoretice bine stabilite, prezentate în acest capitol.

1.2 O analiză interdisciplinară a identității

Atunci când am analizat conținutul pentru prezentul capitol, am luat în considerare faptul că oamenii dobândesc anumite trăsături din mediul (mediile) socio-cultural(e) în care trăiesc. Prin participarea activă la practicile societății, ființele umane dezvoltă o serie de creduri, idealuri și sisteme de valori, în timp ce împărtășesc un mediu social, lingvistic și cultural similar. Pornind de aici, această secțiune prezintă câteva teorii și cadre care formulează argumente în sprijinul ideii că formarea identității este configurată în mod individual, cultural, social, lingvistic, psihologic și biologic.

Analiza literaturii de specialitate servește, de asemenea, ca bază teoretică în care identitatea este discutată ca fiind dinamică, negociabilă, dependentă de context și multistratificată.

În plus, avansarea perspectivelor lingvistice și non-lingvistice asupra procesului de formare a identității a fost aplicată în capitolele practice ale tezei, permițând o mai bună contextualizare a terminologiei, metodologiei și direcțiilor de cercetare propuse pentru analiză.

1.2.1. Sinele individual și sinele social: repere teoretice

În această subsecțiune, am prezentat conceptul de sine central (individual sau cognitiv) și de sine social. Pe de o parte, pentru a investiga complexitatea mentală, moștenită sau profund personală a individualității, sinele central (individual) a fost propus (mai ales în filosofie, psihologie și în socio-psihologie). Pe de altă parte, individualitatea este, de asemenea, privită ca un fenomen social. Cele două concepte au fost aplicate la partea practică a tezei. În cele ce urmează, voi menționa pe scurt câteva schițe teoretice introduse în capitol și contribuțiile lor la studiul identității.

1.2.2. Identitatea ca interacțiune socială. Perspective psiho-sociale

Teoria identitară a lui Cooley și *interacționismul simbolic* al lui Mead aduc în discuție faptul că sinele cognitiv (caracterizat prin procese mentale), determină modul în care indivizii aleg să se prezinte atunci când vorbesc în public. Acest lucru a introdus ideea că cele două sunt interdependente în studiul formării identității. Abordările psiho-sociologice evidențiază conceptul de joc de rol, deoarece vorbitorii pot evalua în mod constant așteptările publicului și se pot adapta acestora. Prezentele teorii susțin ideea că atât sinele social, cât și sinele individual sunt interdependente și se influențează reciproc în procesul de formare a identității.

1.2.3. Identitatea ca fenomen determinat cultural: Perspective antropologice

Pentru a evidenția importanța culturii în modelarea identității, am adus în prim-plan teoria lui Malinowski privind *comuniunea fatică*, care se bazează pe ideea că interpretarea nuanțelor complexe ale individualității este determinată de experimentarea practicilor culturale și sociale ale vieții cotidiene. Acest lucru susține și mai mult afirmația că identitatea este un proces cultural care ar trebui înțeles prin investigarea modului în care oamenii aleg să comunice în interacțiunile de zi cu zi.

1.2.4 Jocul de rol și identitățile în acțiune. O perspectivă sociologică

Exponențială în studiul formării identității a fost activitatea lui Goffman în domeniul sociologiei. În lucrarea *The Presentation of Self in Everyday Life*, acesta folosește o metaforă conceptuală pentru a se referi la actul public de a vorbi ca la un spectacol de teatru. Cercetarea a relevat faptul că indivizii comunică cu intenție (pentru a-și promova obiectivele), că identitatea se realizează prin intermediul unui joc de rol activ, că identitatea este determinată atât de formele verbale, cât și de cele non-verbale de comunicare, iar cadrul (sau locul în care are loc acțiunea) și publicul determină decizia individului de a proiecta diverse roluri identitare în discursul public.

1.2.5. Studiul identității și postmodernismul

Studiile postmoderniste privind procesul de formare a identității au evidențiat ideea că nu există un eu individual, întrucât sentimentul nostru de individualitate derivă din mediul nostru, unul care este în permanență modelat de ierarhiile de putere. Lucrarea fundamentală a lui Foucault (1988) a introdus conceptul de discurs, a subliniat importanța analizei limbajului și a relațiilor de putere și a pus bazele dezvoltării analizei critic discursive.

1.2.6. Identitatea ca structură și liberul arbitru

Interdependența dintre sinele individual și identitățile sociale a fost, de asemenea, analizată dintr-o dublă perspectivă: (1) prin modul în care practicile sociale influențează procesul de formare a identității (în termeni generali înțeleasă ca structură) și (2) prin recunoașterea componentelor profund personale ale sinelui individual (definite ca liber arbitru). Giddens (1984, 1991) critică abordarea postmodernă a identității, susținând că atât sinele social, cât și cel individual, dețin o poziție egală în procesul de formare a identității.

1.2.7. Identități de grup

Pe lângă clasificarea identității ca fiind influențată de practici socio-culturale, alte direcții de cercetare s-au axat pe modul în care sinele individual este determinat de afilierile de grup. Aici, am prezentat diverse teorii care susțin această afirmație.

Teoria comunităților de practică a lui Lave și Wenger (1991) postulează că oamenii cu pasiuni și interese comune (cum ar fi inginerii care lucrează la proiecte sau soldații pe un câmp de luptă) sunt implicați activ într-un proces de învățare continuă. Aceasta a introdus ideea că ființele umane se adaptează în mod constant la practicile și activitățile grupurilor la care sunt afiliate, împărtășind competențe, cunoștințe și abilități.

Teoria *categoriilor de apartenență* a lui Sacks (1995) avansează ideea că indivizii dau sens lumii prin evaluarea și clasificarea ființelor umane în diverse grupuri sociale. Din această perspectivă, identitatea este determinată de o colecție de categorii sociale bine stabilite. În plus, teoria *identității sociale* a lui Tajfel și Turner (1979) afirmă că oamenii aleg în mod intenționat să facă parte din anumite grupuri. Prin urmare, procesul de negociere a identității se realizează în primul rând prin interacțiuni în interiorul și în afara grupului. Discreditarea altor categorii pentru a îmbunătăți statutul social dovedește că identitățile individuale și sociale îndeplinesc funcții bine definite în procesul de formare a identității.

1.3. Formarea identităţii şi sinele central

În această subsecţiune, am menţionat faptul că fiinţele umane sunt înzestrate biologic cu trăsături intelectuale şi psihologice care le diferenţiază de semenii lor. Aici, am prezentat succint trăsăturile de caracter transmise genetic, moştenite sau eminentamente unice, acestea constituind instanţe ale subiectivităţii, des întâlnite în formele publice de comunicare.

1.3.1. Identitate şi retorică

Pentru a aduce în discuţie efectele persuasive ale utilizării limbajului în discursul politic, am făcut nişte consideraţii teoretice şi în domeniul retoricii. Proeminentă în această direcţie este *Retorica* lui Aristotel, care se axează pe ideea că arta persuasiunii este dictată de mijloacele lingvistice disponibile pentru un vorbitor la un moment şi într-un loc dat. O componentă metodologică integrantă a tezei este reprezentată de modul în care parlamentarii şi europarlamentarii fac apel la ethos (sau la caracterele lor morale), pathos (sau la emoţiile transmise publicului) şi logos (sau apelul la raţionamentul logic).

Aici am introdus, de asemenea, conceptul de ethos pre-discursiv - în eng. *prior-ethos* (Amossy 2001), care se referă la faptul că un vorbitor se adaptează modului în care imaginea sa publică este prestabilă, încercând în mod activ să o îmbunătăţească prin intermediul comunicării în public.

1.4.1 Identităţile „în acţiune”. Perspective lingvistice

În această subsecţiune, am abordat identitatea în domenii de specialitate care îşi au originea în spectrul larg al studiilor lingvistice. Pentru a restrânge aria de cercetare, am menţionat trei direcţii de abordare, prin intermediul cărora conceptul a fost discutat, în principal analiza discursului (în eng. *discourse analysis*), analiza critic discursivă (în eng. *critical discourse analysis*) şi pragmatica (în eng. *pragmatics*). Aceste direcţii de cercetare permit o mai bună înţelegere a modului în care vorbitorii îşi negociază strategic identitatea pentru a stârni anumite reacţii şi a obţine rezultatele dorite.

1.4.1. Conceptualizarea eului individual

Înţelegerea dinamicii relaţiilor interpersonale a necesitat o examinare aprofundată în domeniul pragmaticii, în special în ceea ce priveşte conceptele de politeţe şi impoliteţe.

Teoria politeţii a lui Brown şi Levinson (1978) subliniază importanţa proiectării eului pozitiv (în eng. *face*). Teoria se axează pe ideea că vorbitorii vor folosi strategii de a ieşi cu obrazul curat (în eng. *face-saving acts*) pentru a-şi proteja imaginea publică şi pentru a discredita eul celorlalţi (în eng. *face-threatening acts*). Indivizii îşi pot negocia imaginea publică prin protejarea (activă şi reactivă) a eului individual.

1.4.2. Identitate şi alteritate. O abordare critic-discursivă

Studiul identităţii prin prisma unei abordări critic-discursive a oferit posibilitatea de a evalua şi discuta modul în care parlamentarii şi europarlamentarii proiectează identităţile celorlalţi, şi anume adversarii politici, grupurile ideologice şi colegii. Influenţat de teoria *Identităţii Sociale*, termenul de *alteritate* este utilizat pentru a evidenţia relaţiile de dominaţie şi subordonare stabilite

între indivizi și/sau grupuri. În ultimii ani, acest concept a devenit o sursă semnificativă de interes în studiile politice.

Aplicat la discursul politic, alteritatea pune în opoziție categoriile de apartenență și investighează modul în care această relație dihotomică este perpetuată prin discurs. Probleme precum studiile de gen, rasismul, migrația, ideologia au fost integrate în domeniul analizei critice a discursului prin analizarea relațiilor contrastive dintre categoriile "noi" și "ei".

1.4.3. Identitate ca structură dialogică

O contribuție semnificativă în studiile identitare este audsă de teoria *modelului jocului mixt* (Weigand, 2010). Această abordare constituie o teorie holistică a dialogului, structurată în jurul premisei că limbajul ar trebui privit ca un "întreg unificat" și ar trebui să țină cont de comportamentul uman și de procesele decizionale, de contextul cultural și de adaptabilitatea la mediul în care are loc acțiunea. Toate aceste componente sunt profund încorporate în limbaj și determină modul în care indivizii comunică. În consecință, m-am bazat pe *modelul jocului mixt* al lui Weigand și am considerat că identitatea este un produs al interacțiunii dialogice, care se manifestă ca fiind dinamică, determinată de context și negociată în mod activ de locul în care are loc acțiunea.

1.5. O analiză interdisciplinară a identității. Observații finale

Teoriile lingvistice și non-lingvistice ale identității prezentate în primul capitolul evidențiază complexitatea conceptului de identitate. Această clasificare subliniază importanța elementelor culturale, lingvistice, sociale, biologice și psihologice în definirea indivizilor ca fiind unici sau parte a unui grup. Ansamblul de cercetări oferă dovezi în sprijinul afirmației că identitatea este omniprezentă; ea face parte din codul genetic și biologic uman, este modelată de idealuri, valori și credințe, este transmisă prin discurs și este determinată de întrebări precum "de ce", "cum", "unde" și "când" în cadrul interacțiunilor sociale.

Aceste perspective mi-au permis să modelez cadrul metodologic al tezei și să urmăresc identitatea ca un fenomen determinat cultural și contextual, reglementat și influențat de repere temporale, scopul interacțiunii, precum și de intențiile vorbitorilor.

CAPITOLUL 2: IDENTITATEA ȘI POLITICA

Cel de-al doilea capitol teoretic al tezei a avut ca scop evidențierea unor cadre instituționale și discursive atât ale Parlamentului României, cât și ale Parlamentului European. Pentru a înțelege mai bine modul în care parlamentarii și europarlamentarii comunică în cadrul unei institutii politice caracterizat de reguli de conduită, norme și rigori, cadrul teoretic introduce câteva aspecte cheie, cum ar fi caracteristicile discursive ale discursului parlamentar (subsecțiunea 2.1), structurile organizaționale ale parlamentului (subsecțiunea 2.2) și menționează unele constrângeri discursive și natura multistratificată a discursului parlamentar (subsecțiunea 2.3).

În prima secțiune a capitolului, am împrumutat din clasificarea lui Fetzer (2013) a Parlamentului ca fiind un mediu cu multiple fațete și am menționat unele dintre caracteristicile sale.

2.1.1. Discursul politic ca discurs instituţional

Preocupându-se de interpretarea pragmatică a discursului politic, Fetzer (2013) susţine că natura instituţională care caracterizează cu precădere acest tip de discurs implică "cerinţe contextuale", deoarece limitează opţiunile topice ale vorbitorului. În Parlamentul European, de exemplu, dezbaterele politice sunt supuse unor reguli de procedură bine stabilite. Unele dintre constrângeri se referă la un sistem prestabilit de preluare a cuvântului, la un timp de vorbire prestabilit pentru grupurile politice sau la subiecte specifice care limitează opţiunile discursive ale vorbitorului.

Din toate punctele de vedere, mediile politice şi configuraţiile instituţionale menţionate anterior sunt importante în înţelegerea naturii discursului politic, pe de o parte, şi a producţiei de discurs politic, pe de altă parte.

2.1.2. Discursul politic ca discurs public

Discursul parlamentar a fost văzut, de asemenea, ca un tip de discurs public, deoarece oferă oamenilor opţiunea de a se implica în procesul de luare a deciziilor politice în mod direct (prin vot şi proceduri electorale) sau indirect (ca parte a opiniei publice). Prin urmare, o componentă centrală a discursului politic este oferită de modul în care activitatea profesională a parlamentarilor şi europarlamentarilor este de interes public şi disponibilă pentru populaţie (prin diferite canale de comunicare).

2.1.3 Discursul politic ca discurs orientat spre obiective

Politicienii pot, de asemenea, să promoveze interesele proprii sau cele ale grupurilor din care fac parte aceştia. Deoarece discursul politic presupune existenţa unui public, este important de remarcat faptul că publicul îşi poate stabili şi propriile scopuri şi obiective. Subsecţiunea de faţă a evidenţiat importanţa adaptării la aşteptările publicului şi a utilizării diferitelor competenţe comunicative pentru a promova agendele personale şi de grup. Fiind un tip de discurs orientat spre scopuri, vorbitorii îşi ajustează adesea limbajul pentru a îndeplini obiective personale şi comune. Atingere acestor obiective necesită o bună înţelegere a ceea ce aşteaptă ceilalţi (colegi, cetăţeni obişnuiţi) de la el. Prin urmare, această subsecţiune formulează premise pentru a susţine ideea că adaptabilitatea este o resursă cheie în comunicarea parlamentară.

2.1.4 Discursul politic ca discurs mediatic

Relaţia dintre politicieni şi sfera publică este influenţată şi de canalele prin care se realizează comunicarea. În concordanţă cu acest lucru, Fetzer (2013) susţine că discursul politic se încadrează în categoria discursului mediatic. Mass-media poate fi înţeleasă ca un vehicul prin care politicienii se adresează unui număr mai mare de persoane. În acest sens, se oferă o rază de acţiune mai largă, spre deosebire de cea mai limitată, întâlnită în cadrul spectacolelor publice live, netelevizate. Pe de altă parte, discursul mediatic poate fi văzut şi ca o formă de discurs mediatizat, deoarece terţe părţi, cum ar fi jurnalişti, bloggeri, prezentatori de ştiri, analiştii politici, toţi pot influenţa opinia publică prin discutarea, comentarea sau evaluarea diverselor aspecte din lumea politică şi îşi expun opiniile subiective asupra subiectului.

2.2. Structurile organizatorice ale parlamentelor

A doua subsecţiune a introdus câteva reguli de conduită, norme şi practici care pot fi identificate în cele două instituţii analizate (Parlamentul European şi Parlamentul României). Am decis să includ această parte pentru a oferi o mai bună înţelegere a modului în care locul în care are loc comunicarea influenţează mijloacele lingvistice prin care parlamentarii şi europarlamentarii români îşi transmit mesajele şi se adaptează la constrângerile discursive ulterioare.

2.2.1. Parlamentul European

Aici am început prin a prezenta o scurtă prezentare istorică a formării Parlamentului European. În continuare, am discutat rolurile şi funcţiile PE. În cele din urmă, am menţionat câteva norme şi reguli de conduită identificate în cadrul instituţiei.

2.2.2. Parlamentul României

O structură similară a fost utilizată pentru a prezenta structurile organizaţionale ale Parlamentului României. Ambele subsecţiuni 2.2.1 şi 2.2.2. relevă faptul că PR şi PE funcţionează în principal ca instituţii care urmează reguli procedurale specifice. La nivel discursiv, toate aceste aspecte influenţează comunicarea şi pot fi considerate ca tipuri de constrângeri discursive. Acest lucru evidenţiază şi mai mult ideea că vorbitorii trebuie să se adapteze în mod constant la regulile şi procedurile prestabilite atunci când iau cuvântul. Opţiunile lingvistice ale vorbitorilor sunt limitate, deoarece, în unele cazuri, durata discursului este prestabilită, insultele şi întreruperile nu sunt permise, iar abaterile de la subiectul în discuţie sunt rareori permise.

2.3. Caracteristicile discursului parlamentar

La nivel local, naţional şi transnaţional, deputaţii şi europarlamentarii pot lua decizii, pot exprima preocupări, pot avansa, promova şi apăra punctele lor de vedere prin (1) adaptarea la cadrele instituţionale şi la constrângerile subsecvente şi prin (2) ţeserea individuală a performanţelor lor discursive, înşirând cu atenţie fiecare secvenţă de discurs pentru a obţine rezultatele dorite. În această subsecţiune, am menţionat designul multistratificat al discursului parlamentar.

2.3.1. Identităţi profesionale şi discursive

În această subsecţiune, mi-am îndreptat atenţia către parlamentari şi am menţionat identităţile lor profesionale şi discursive multistratificate. Studiul în cauză relevă că parlamentarii au diferite responsabilităţi politice conferite de titlurile lor profesionale. În calitate de deputaţi şi europarlamentari, principalele lor îndatoriri sunt de a lua decizii şi de a delibera cu privire la probleme de relevanţă naţională şi transnaţională. În calitate de membri ai grupurilor politice, aceştia sunt adesea implicaţi în procesul de promovare a agendei grupului (grupurilor) din care fac parte. Ca indivizi, parlamentarii încearcă să îndeplinească atât obiective personale cât şi profesionale.

Aici, menţionez, de asemenea, unele mijloace lingvistice care facilitează proiectarea identităţii în discursul politic. Printre acestea, am menţionat competenţele retorice, adaptabilitatea (la aşteptările publicului, la topică şi context), alegerile şi strategiile (identificate la nivel pragmatic, semantic şi lingvistic), competenţele argumentative, comunicarea non-verbală. Toate acestea

presupun mijloace lingvistice de proiectare a identităţii în discursul politic şi evidenţiază importanţa atât a eului central, cât şi a celui social în procesul de formare a identităţii.

2.3.2 Stratificarea audienţei

Audienţele reprezintă o ţintă discursivă principală cu care se încearcă persuasiunea şi prin care se obţine puterea. Atunci când propune amendamente, îşi exprimă îngrijorările, face moţiuni, vorbitorul trebuie să convingă publicul politic prezent să îi accepte punctul de vedere.

În timpul procedurilor parlamentare, participanţii apolitici, adică membrii presei, cetăţenii obişnuiţi, delegaţii etc., pot, de asemenea, să ia parte şi vor evalua, interpreta şi diseca mai departe prestaţia vorbitorului în termenii lor. În afară de participarea directă a membrilor politici şi apolitici ai publicului, există şi un public pasiv care are acces la discursurile politice prin intermediul diferitelor canale media.

Înţelegerea modului în care deputaţii şi europarlamentarii trebuie să se adapteze la aşteptările publicului a fost luată în considerare pentru partea practică a analizei (în special pentru subsecţiunile 4.1.4, 4.2.3, 5.1.3, 5.1.5 şi 5.2.2).

2.3.3. Stratificarea structurilor parlamentare

Toate aspectele discutate în subsecţiunile anterioare ale capitolului susţin afirmaţia conform căreia vorbitorii publici trebuie să se adapteze constant la mediul lor comunicativ. Adesea, acestea implică existenţa unor constrângeri discursive multiple care limitează opţiunile şi strategiile lingvistice de care dispun vorbitorii publici.

Bazându-mă pe studiile lui Ilie (2010), menţionez câteva caracteristici ale discursului care constrâng modul în care parlamentarii îşi transmit mesajele, cum ar fi cerinţele profesionale şi legale, cadrul temporal (sau limitele de timp pentru practicile deliberative), potenţialul de actualitate (ceea ce este abordat în parlament) şi cadrul interacţional (modul în care parlamentarii şi deputaţii se străduiesc să relaţioneze cu publicul).

2.3.4. Caracteristici pragma-retorice ale discursului parlamentar

Ultima subsecţiune a capitolului a evidenţiat unele caracteristici pragmatice şi retorice ale discursului parlamentar.

Componenta retorică, deliberativă a discursului parlamentar, pe de o parte, şi utilizarea pragmatică a limbajului, pe de altă parte, oferă o mai bună examinare a procesului discursului parlamentar.

Din punct de vedere retoric, am remarcat natura deliberativă, oratorică a discursului parlamentar şi importanţa utilizării ethosului, pathosului şi logosului ca strategii persuasive. Din punct de vedere pragmatic, am menţionat câteva direcţii cheie în cercetare, precum actele de vorbire, deixisul personal, prezenţa multivocalităţii sau strategiile de politeţe şi impoliteţe (Ionescu-Ruxăndoiu 2012:11).

CAPITOLUL 3: UTILIZAREA PRONUMELOR ÎN DISCURSUL POLITIC

3.1. Introducere: Pronumele personale și (alte) instanțe pronominale

Ultimul capitol teoretic aduce în discuție câteva trăsături lingvistice ale pronumelor personale și variațiile lor. Obiectivul care stă la baza acestei secțiuni este de a stabili o prezentare generală a diferitelor tipuri de pronume recunoscute în limba engleză, cum ar fi: personal, posesiv, reflexiv, reciproc, relativ, nedefinit și demonstrativ. În timp ce pronumele personale sunt folosite ca principală resursă lingvistică analizată în partea practică a lucrării, există cazuri în care alte referințe pronominale au fost integrate în analiză, deoarece acestea contribuie la modul în care deputații și europarlamentarii sunt capabili să invoce identități personale și profesionale în discurs.

3.2 Sistemul pronominal în engleză și română

Atunci când am discutat despre sistemele pronominale din limbile engleză și română am avansat o viziune contrastivă și am menționat faptul că limba română, spre deosebire de limba engleză, este o limbă în care subiectul poate fi omis și dedus din context. Acest lucru este deosebit de relevant pentru analiza de față, deoarece în multe cazuri subiectul este implicit. Fiind o limbă cu subiect nul, unele propoziții în limba română nu au un subiect explicit. Pentru a aborda această problemă, la traducerea corpusului în partea practică a tezei, unele pronume personale și variantele acestora au fost adăugate în textul sursă și marcate între paranteze pătrate. Dintre aceste variante, menționez prezența pronumelor de politețe folosite adesea ca formă de adresare în discursul parlamentar.

3.3 Studii interdisciplinare privind pronumele personale

De asemenea, am propus o analiză interdisciplinară a pronumelor personale și am prezentat câteva teorii influente în domeniul studiilor de identitate: cum ar fi deixisul personal, perspectivarea (în eng. stance-taking), poziționarea subiectivă și multivocalitatea. Acest cadru teoretic a fost deosebit de util atunci când am analizat instanțele de subiectivitate identificate în extrase.

3.3.1 Deixisul personal

Dezvoltat în domeniul pragmaticii (Bühler [1934]; Peirce [1939], Levinson 1983, Yule 1996, Verschueren 1999), deixisul personal explică modul în care se face referire în dialog la rolurile vorbitorului, destinatarului și ale altor participanți, de exemplu, ale spectatorilor sau ascultătorilor. Termenul deixis oferă o înțelegere utilă a relației dintre limbaj și context: cine vorbește, despre ce este vorba, unde și când este plasat (în șirul de enunțuri și într-o perspectivă geografică sau temporală).

3.3.2 Subiectivitate și poziționare prin discurs

În cadrul discursului politic, vorbitorii se pot prezenta ca indivizi complecși prin încorporarea unor instanțe de subiectivitate în mesajele lor. Politicienii exprimă o varietate de emoții și atitudini, care ar putea influența gradul de popularitate pe care îl ating atunci când acțiunile lor sunt privite și interpretate de publicul țintă. După cum s-a discutat în prezenta teză, perspectivarea este o componentă discursivă care poate fi utilizată strategic de către politicieni ca o condiție prealabilă necesară pentru a influența opiniile și atitudinile celorlalți (Vuković 2014: 37).

3.3.3. Poziţionarea subiectivă

Prin intermediul discursului, vorbitorii se pot referi la ei înşişi şi la ceilalţi invocând o multitudine de identităţi care se schimbă continuu în conversaţie. Această perspectivă este cunoscută sub numele de poziţionarea subiectivă (Davies şi Harré 1990, Weizman 2008). Ea explică modul în care interacţiunea socială determină alegerile lingvistice ale vorbitorilor atunci când adoptă diverse poziţii faţă de ceea ce este abordat pe scenă, în faţa unui public. Prin intermediul interacţiunilor, oamenii se aliniază în mod intenţionat la diverse puncte de vedere şi îşi proiectează identităţile în consecinţă.

3.3.4. Multivocalitate

O contribuţie importantă la domeniul studiilor lingvistice este atribuită lucrării fundamentale a lui Bakhtin privind multivocalitatea (1981, 1984). Studiind opera lui Dostoievski, Bakhtin introduce conceptul de dialogism, susţinând că o caracteristică principală a romanelor autorului este reprezentată de abilitatea acestuia de a prezenta povestea din perspective multiple extrase din lumea exterioară. În viziunea lui Bakhtin, povestea fiecărui personaj nu este dezvăluită de o singură voce auctorială, unificată. În schimb, mai multe voci sunt folosite pentru oferi pluriperspectivism poveştii şi pentru a capta atenţia publicului.

3.4. Discursul politic şi formarea identităţii: structuri analitice

Pornind de la fundalul teoretic introdus în prima secţiune, am luat în considerare aspecte cheie din domeniul discursului politic, care se adaugă la ideea că identitatea este negociată discursiv ca un concept cu multiple feţe şi nuanţe.

În analiza procesului de formare a identităţii, au fost luate în considerare două direcţii principale. Pe de o parte, parlamentarii pot alege să treacă în apărare, pentru a-şi proteja poziţia politică şi percepţia publică. Pe de altă parte, parlamentarii pot trece în ofensivă şi pot discredita imaginea altor parlamentari sau grupuri politice. Analiza relevă că, în multe instanţe, strategiile de apărare şi de atac sunt legate în mod intrinsec, deoarece una poate fi formulată prin intermediul celeilalte. Parlamentarii pot alege să invoce afilierea lor profesională sau să se prezinte ca cetăţeni obişnuiţi şi să se folosească de subiectivitate pentru a adăuga forţă afirmaţiilor lor, pentru a trasa o imagine cu efecte retorice puternice şi pentru a convinge oamenii că interesele lor sunt în prim plan.

Mai mult, partea practică a tezei oferă dovezi care susţin ideea că trecerea la ofensivă se realizează adesea printr-o reprezentare contrastivă a vorbitorului şi a grupurilor din care face parte în raport cu ţinta atacului. În multe cazuri, parlamentarul propune o relaţie dihotomică care poate obţine simultan două rezultate. Prin intermediul discursului, un parlamentar poate discredita imaginea altora şi, în acelaşi timp, poate obţine o percepţie pozitivă a imaginii (ca indivizi sau ca membri ai unor facţiuni politice). Aceste aspecte au fost luate în considerare atunci când s-a discutat despre procesele de formare a identităţii parlamentarilor şi europarlamentarilor prin utilizarea referinţelor pronomiale.

CAPITOLUL 4: PROIECTAREA IDENTITĂŢILOR ÎN PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Primul capitol practic al tezei investighează utilizarea pronumelor personale în Parlamentul României. În acest scop, au fost selectate 37 de fragmente aparţinând a 20 de politicieni. În analiză au fost incluse diferite tipuri de activitate parlamentară (declaraţii orale, intervenţii şi interpelări) extrase de pe site-urile oficiale ale Senatului şi Camerei Deputaţilor. Prezentul capitol a fost structurat în 3 părţi. Prima parte analizează modul în care eul individual este proiectat în discurs (concentrându-se în principal pe utilizarea pronumelui "eu"). A doua parte discută identităţile de grup sau colective (în principal contextualizate prin intermediul lui 'noi'). Ultima subsecţiune se axează pe modul în care identitatea altor grupuri sau facţiuni politice este invocată în discurs (în principal prin utilizarea pronumelui de persoana întâi singular şi plural 'tu' şi a pronumelui de persoana a treia plural, 'ei').

4.1. Proiectarea sinelui individual

Analiza acestei secţiuni a relevat faptul că parlamentarii folosesc remarcile de autoreferinţă pentru a proiecta identităţile personale şi profesionale. Prin intermediul pronumelui "eu", parlamentarii invocă diverse instanţe ale sinelui lor pentru a se prezenta ca buni politicieni, ca personalităţi politice competente, demne de încredere, bine informate şi eficiente.

În plus, aceste identităţi proiectate pot constitui mijloace de construire a unei imagini pozitive sau pot fi utilizate pentru a lansa atacuri împotriva unor adversari politici, pentru a sublinia afilieri profesionale sau pentru a stabili legături cu destinatarii mesajelor.

4.1.1. Evidenţierea calităţilor personale

Analiza extraselor relevă faptul că, prin intermediul referinţelor la sine, parlamentarii se prezintă ca fiind persoane oneste, înzestrate din punct de vedere intelectual şi bine informate. Din punct de vedere retoric, vorbitorii fac apel la ethos, deoarece îşi proiectează imaginea de politicieni competenţi şi integrii. Parlamentarii folosesc flexibilitatea pronumelor pentru a sublinia atributele personale şi pentru a răspunde ethosului lor pre-discursiv atunci când îşi construiesc o bază de apărare, atacă imaginea celorlalţi prin asocierea unei liste de atribute negative la numele lor şi îşi construiesc imaginea publică în mod favorabil atunci când invocă aspecte ale sinelui lor central şi social.

4.1.2. Evidenţierea experienţei profesionale

În afară de atributele personale, parlamentarii proiectează şi identităţi care se bazează pe experienţa lor profesională ca politicieni. Atunci când folosesc remarci de autoreferinţă, politicienii experimentaţi îşi atestă adesea competenţa, influenţa şi cunoştinţele pe un subiect sau menţionează realizările lor anterioare şi experienţa lor politică. Parlamentarii pot pune în scenă diferite identităţi pentru a-şi sublinia experienţa profesională. Vorbitorii se folosesc de trecutul lor profesional limitat sau amplu pentru a obţine reacţii pozitive din partea publicului şi pentru a avansa diferite strategii de atac. În timp ce politicienii tineri se asociază cu un set de valori şi principii noi, politicienii cu experienţă menţionează activităţile anterioare desfăşurate sub diferite

afilierii profesionale în timpul carierei lor politice și își dezvăluie atât experiența, cât și influența dobândită în acest proces.

4.1.3. Evidențierea afilierii politice

Parlamentarii utilizează, de asemenea, instanțe de auto-referențiere pentru a vorbi în numele grupurilor politice cu care se identifică. Vorbitorii folosesc remarcile de autoreferențiere pentru a discuta despre afilierea la un grup, fie prezentând grupul (grupurile) cu care se asociază într-o lumină pozitivă, fie vorbind împotriva grupurilor politice externe. În alte cazuri, vorbitorii se bazează pe aspecte din trecutul lor profesional în domeniul politic și aduc în discuție diferite practici politice, își evidențiază experiența profesională și influența politică. Politicienii cu o vastă experiență în domeniu fac adesea referire la pozițiile pe care le-au ocupat anterior în politică pentru a adăuga credibilitate mesajului lor, pentru a-și reitiera poziția față de diferite politici sau pentru a revendica influența politică dobândită în acest proces.

4.1.4. Reprezentarea publicului

Proiecția identităților de politicieni corecți și competenți se obține și prin stabilirea unor relații favorabile între emițător și receptor. Cu alte cuvinte, politicienii se folosesc de auto-referințe pentru a se poziționa favorabil față de cei care primesc un mesaj. După cum se evidențiază aici, parlamentarii vorbesc în calitate de reprezentanți ai electoratului. Acest lucru poate genera un sentiment de implicare personală transmis de vorbitori prin referințe incluzive de tipul "noi".

4.1.5. Prezentarea altor afilieri profesionale

Procesul deliberativ al ședințelor parlamentare presupune că deputații vor discuta diverse aspecte de interes general. Sub această umbrelă politică, în parlament sunt dezbătute aspecte sociale, culturale, economice, de mediu, educaționale. În acest sens, competența este o valoare critică ce ar putea fi exprimată discursiv. Prin remarci de autoreferențiere, parlamentarii adaugă valoare afirmațiilor lor atunci când își prezintă sinele lor cu multiple fațete și își evidențiază experiența dobândită prin intermediul altor profesii, de exemplu, "eu" ca educator, "eu" ca sociolog, "eu" ca victimă.

În multe cazuri, parlamentarii explorează potențialul de actualitate al subiectului abordat în parlament și își construiesc identitatea în funcție de acesta. Exemplele arată că abordarea unei probleme din puncte de vedere personale și interpersonale ar putea permite vorbitorilor să facă apel la sentimentele audienței, deoarece aceștia renunță la afilierea lor profesională și prezintă problema dintr-o perspectivă aparent subiectivă.

4.1.6. Concluzii

Această parte a fost dedicată rezumării constatărilor din subsecțiunea 4.1.

4.2. Proiectarea identităților colective

Atunci când folosesc pronumele "noi", deputații proiectează identități de grup pentru a menționa apartenența lor politică, convingerile ideologice sau pentru a rezona pozitiv cu membrii publicului. Interacțiunile pronominale permit vorbitorilor să obțină efecte discursive multiple care pot

îmbunătăți percepția imaginii publice a propriei persoane sau a grupurilor ulterioare. În același timp, politicienii pot trece la ofensivă și pot schimba identitățile pronominale pentru a critica indivizi sau grupuri politice. De multe ori, această abordare intră în categoria limbajului neparlamentar (Ilie 2004), deoarece atacurile personale, afirmațiile nefondate și retorica agresivă au fost identificate ca fiind principalele abordări strategice de contextualizare a alterității.

4.2.1. „Noi”, membrii partidelor politice

În unele cazuri, parlamentarii invocă referințe explicite, implicite și impersonale pentru a vorbi în numele unui partid politic. Vorbitorii folosesc diverse strategii discursive pentru a sublinia atributele grupului politic și atributele morale comune sau pentru a invoca răspunsuri colective la o problemă presantă. Atribuirea de trăsături pozitive grupului politic al vorbitorului este adesea prezentată în conjuncție cu o listă de anti-calități folosite pentru a descrie fracțiunea vizată printr-o relație dihotomică. Parlamentarii fac, de asemenea, apeluri la logos prin îndemnarea altor parlamentari să coopereze în parlament. Acest lucru poate fi văzut ca o pledoarie pentru raționament colectiv sub forma luptei pentru o cauză comună, cum ar fi aderarea României la Uniunea Europeană.

4.2.2. „Noi”, coalițiile politice

În alte cazuri, parlamentarii depășesc rolul de membri de partid și sporesc credibilitatea grupului prin menționarea ideologiei politice comune cu partide și politicieni europeni influenți. Prin implicări logice, vorbitorii urmăresc să consolideze credibilitatea și influența partidelor lor politice. Menționarea valorilor politice comune și a realizărilor grupului poate fi privită, în primul rând, ca un apel la logos îndreptat către audiența multistratificată.

4.2.3. Reprezentarea publicului

Pronumele "noi" este utilizat și sub forma unor referințe incluzive (implicite sau explicite), îndreptate către electoratul românesc. Stabilirea legăturilor cu publicul se realizează prin intermediul vocii colective a partidului, permițând deputatului să vorbească în numele cetățenilor, să transmită un sentiment de cooperare, să invoce o trăsătură identitară comună (de exemplu, "Noi" ca români) sau să pledeze pentru cauze comune. În ceea ce privește funcțiile retorice, această abordare particulară indică apeluri la pathos și ethos.

4.2.4. Concluzii

Această parte a fost dedicată rezumării constatărilor din subsecțiunea 4.2.

4.3. Proiectarea identității celorlalți

În subsecțiunea 4.3, am exemplificat diverse utilizări ale interacțiunilor pronominale avansate de vorbitori atunci când negociază identitățile altor politicieni și/sau facțiuni politice. După cum reiese din analiză, parlamentarii nu se abțin de la insulte și folosesc diferite mijloace pentru a obține o predică negativă a identității grupurilor aflate în opoziție și a membrilor subsecvenți.

4.3.1. Atacuri personale prin intermediul observațiilor cu referire la sine (eu versus tu)

Aici, atacurile personale sunt lansate prin remarci de autoreferențiere. Abordând subiectul dintr-o perspectivă personală (marcată de utilizarea pronumelui personal "eu"), parlamentarii folosesc o retorică agresivă pentru a obține o percepție negativă a imaginii destinatarului. Deși strategia principală este de a viza opoziția, pătrata imaginii altora poate fi utilizată și ca modalitate de protejare a propriului ethos pre-discursiv.

4.3.2. Atacuri la adresa unui grup prin intermediul referințelor cu caracter inclusiv (noi versus voi/ei)

Aici, atenția este îndreptată către facțiuni politice (adesea sub forma partidului politic advers sau a partidului de la guvernare), deoarece parlamentarii folosesc o voce colectivă pentru a pune în discuție atribute morale sau pentru a invoca o cauză comună atunci când vorbesc în numele cetățenilor români.

4.3.3. Interacțiuni pronominale: Atacuri combinate prin intermediul referințelor la sine și la grup (eu/tu/voi versus voi/ei)

Politicienii fac, de asemenea, schimburi între referințele pronominale pentru a lansa atacuri multiple în raport cu ținte multiple. Parlamentarii folosesc remarci de autoreferință pentru a critica și a pune la îndoială deciziile colegilor lor și trec la referințe inclusive pentru a prezenta o perspectivă comună asupra subiectului în cauză.

Analiza arată că pronumele "eu" poate fi folosit pentru a pune la îndoială morală, principiile și competența grupului extern, în timp ce referința incluzivă este utilizată pentru a sublinia politicile de bază ale grupului intern.

4.3.4. Concluzii

Această parte a fost dedicată rezumării constatărilor din subsecțiunea 4.3.

CAPITOLUL 5: PROIECTAREA IDENTITĂȚILOR ÎN PARLAMENTUL EUROPEAN

Cel de-al doilea capitol practic al tezei investighează utilizarea pronumelor personale în Parlamentul European. În acest scop, au fost selectate 38 de fragmente aparținând a 20 de politicieni. În analiză au fost incluse diferite tipuri de activitate parlamentară (declarații orale, intervenții și declarații scrise) preluate de pe site-urile oficiale ale Parlamentului European. Prezentul capitol a fost structurat în 3 părți. Prima parte analizează modul în care eul individual este proiectat în discurs (concentrându-se în principal pe utilizarea pronumelui "eu"). A doua parte discută identitățile de grup sau colective (în principal contextualizate prin intermediul lui "noi"). Ultima subsecțiune se axează pe modul în care identitatea altor(lor) grupuri sau facțiuni politice este invocată în discurs (în principal prin utilizarea pronumelui de persoana întâi singular și plural 'tu' și a pronumelui de persoana a treia plural, 'ei').

5.1. Proiectarea sinelui individual

Urmând schiţa capitolului anterior, am analizat modul în care reprezentanţii politici îşi proiectează percepţia imaginii publice prin intermediul pronumelor personale.

5.1.1. Evidenţierea experienţei profesionale

Europarlamentarii folosesc remarci de auto-referenţiere pentru a aduce în discuţie ideologiile lor politice şi atribuţiile personale. Acest lucru îi poate ajuta pe europarlamentari să promoveze o cauză comună şi să obţină sprijinul altor colegi. Indicarea unor valori politice comune ar putea constitui un apel la ethos, deoarece parlamentarii atrag frecvent trăsături pozitive dintr-o ideologie politică transnaţională şi le însuşesc ca fiind ale lor. Prin proiectarea unor astfel de identităţi, europarlamentarii îşi proiectează identitatea ca figuri proeminente în politica internaţională, ceea ce poate contribui la percepţia pozitivă a imaginii lor dacă mesajul este destinat unui public general.

5.1.2. Monitorizarea intereselor naţionale

Pronumele "eu" este utilizat şi de către europarlamentari pentru a promova interesele naţionale şi agendele politice. Acest lucru este realizat în primul rând prin prezentarea calificărilor şi a poziţiilor lor oficiale ca europarlamentari români. Din acest unghi, vorbitorii avansează interese naţionale presante în cadrul unui discurs încărcat emoţional atunci când solicită ajutorul altor parlamentari. În unele cazuri, vorbitorul se poate separa de afilierea sa naţională şi poate evoca apartenenţa la un grup în calitate de purtător de cuvânt european. Din acest punct de vedere, delegatul poate prezenta o problemă locală prin generalizarea ei.

5.1.3. Reprezentarea grupurilor etnice, religioase şi regionale

Atunci când vorbeşte în numele unei audienţe, europarlamentarul alege să reprezinte grupuri vaste de persoane. Din această poziţie, el poate stabili relaţii cu grupurile la care se face referire, poate face apel la procesele de gândire logică ale altor europarlamentari sau poate ataca imaginea publică a celor consideraţi responsabili de perpetuarea unei viziuni discriminatorii faţă de grupul (grupurile) respectiv. Acestea sunt introduse prin strategii de atac îndreptate împotriva politicianilor români sau a membrilor comunităţii europene şi a europarlamentarilor. Vorbitorii pot, de asemenea, să apere cauza unei minorităţi regionale printr-o examinare subiectivă a problemelor cu care se confruntă grupul şi să adauge un efect patetic declaraţiilor lor.

5.1.4. Prezentarea altor identităţi profesionale/sociale

Partea practică a tezei a arătat că referirile la alte calificări profesionale pot fi utilizate pentru a spori credibilitatea mesajelor politice. Adaptarea la subiectul şedinţei parlamentare permite vorbitorilor să adauge noi dimensiuni identităţii lor. Parlamentarii îşi pot reitera punctul de vedere prin evidenţierea expertizei profesionale. Pentru a evidenţia expertiza pe tema respectivă, europarlamentarii menţionează alte calificări profesionale, de exemplu: "eu" ca absolvent de drept, "eu" ca istoric şi sociolog, "eu" ca om de cultură, "eu" ca mamă. Aceste identităţi pronominale permit parlamentarilor să rezoneze cu alţi parlamentari din aceleaşi categorii invocate şi să evidenţieze cunoştinţele lor cu privire la subiectul abordat în parlament.

5.1.5. Stabilirea unei relații cu Comunitatea Europeană

Studiul a relevat că europarlamentarii folosesc remarci de autoreferință pentru a stabili un raport cu Comunitatea Europeană. Lăudarea acțiunilor acestora, pledoaria pentru o poziție comună poate fi privită ca o strategie de îmbunătățire a relațiilor diplomatice dintre România și celelalte state membre ale UE.

5.1.6. Concluzii

Această parte a fost dedicată rezumării constatărilor din subsecțiunea 5.1.

5.2. Proiectarea identităților colective

Delegații români folosesc apartenența la un grup pentru a discuta probleme din puncte de vedere ideologice comune, pentru a sublinia identitățile naționale și instituționale, pentru a se strădui să obțină o atribuire pozitivă a grupului din care fac parte sau pentru a se strădui să protejeze interesele altor grupuri.

5.2.1. Evidențierea ideologiilor politice

Prin intermediul unei voci colective, vorbitorii pot construi un ethos credibil prin sublinierea ideologiilor politice transnaționale. Atunci când se adresează altor europarlamentari, invocarea unei identități ideologice poate atrage mai mulți delegați europeni la cauza lor. Acest lucru se face prin evidențierea principiilor politice fundamentale aliniate cu cele înscrise în doctrina ideologică a grupului vizat. În relație cu un public mai larg, europarlamentarii fac apel la ethos atunci când negociază discursiv politicile și atributele ferme ale grupului. În alte cazuri, obținerea unei percepții pozitive a imaginii ar putea fi încercată cu facțiuni mai mici (cum ar fi grupurile minoritare sau regionale).

5.2.2. Crearea unei legături cu publicul

Supravegherea intereselor publicului multistratificat a fost, de asemenea, discutată în prezenta subsecțiune. În cadrul analizei, am identificat cazuri în care vorbitorul alege să reprezinte interesele cetățenilor europeni. Aducerea în față a unei game largi de identități poate ajuta delegații să stabilească legături cu mai multe grupuri, cum ar fi cetățenii români și europeni, alți europarlamentari sau membri ai diferitelor alianțe europene. În timp ce marcatarii atitudinali și implicațiile logice pot fi identificate în extrase, așa susține că negocierea unei imagini credibile, autoritare și apelul la ethosul grupurilor menționate anterior sunt principalele strategii retorice avansate de vorbitor.

5.2.3. Invocarea afilierilor naționale

Europarlamentarii își asumă și identitatea de cetățean român. De pe această poziție, ei critică acțiunile altor state membre (atunci când discută despre politicile de imigrare a rromilor) sau subliniază un sentiment comun de responsabilitate îndreptat către membrii ulteriori ai UE atunci când discută despre aderarea României în cadrul Uniunii Europene. Europarlamentarii fac promisiuni, laudă, critică și avansează întrebări retorice îndreptate către politicile instituției europene atunci când prezintă interese de relevanță națională.

5.2.4. Invocarea afilierilor transnaţionale

În unele cazuri, europarlamentarii atribuie calităţi pozitive Uniunii Europene. De-a lungul discursului lor, aceştia subliniază autoritatea şi influenţa grupului intern, fac apel la solidaritatea altor europarlamentari, reiterează politicile comune sau îşi fortifică argumentul prin provocarea unui sentiment de teamă în mintea receptorilor, în cazul în care politicile Uniunii Europene rămân neschimbate.

5.2.5. Concluzii

Această parte a fost dedicată rezumării constatărilor din subsecţiunea 5.2.

5.3. Proiectarea identităţii celorlalţi

Ultima subsecţiune a capitolului s-a axat pe utilizările strategice ale pronomelor în proiectarea identităţii celorlalţi. Aici, am oferit câteva exemple despre modul în care europarlamentarii proiectează imaginea a două părţi opuse şi îşi asumă o poziţie în raport cu acestea. În unele cazuri, delegaţii români au ales să treacă la ofensivă şi să denigreze imaginea celor invocaţi în discurs. În alte cazuri, europarlamentarii încearcă să stabilească legături cu ceilalţi şi enumeră atribute pozitive atunci când îşi proiectează identitatea în discurs.

5.3.1. Atribute negative

Studiul a relevat că europarlamentarii îşi direcţionează arsenalul retoric către diverse ţinte atunci când trec la atac. Ei pot evidenţia convingerile ideologice, pot lua poziţie împotriva unui coleg, pot evidenţia ameninţări iminente la adresa stabilităţii Comunităţii Europene sau pot vorbi împotriva altor ţări. Exemplele analizate prezintă diverse strategii de atac lansate împotriva unor ţinte diferite. Printre strategiile discursive identificate în aceste situaţii, menţionez: lansarea unui atac prin insinuări şi remarci batjocoritoare la adresa Statelor Unite ale Americii, punerea sub semnul întrebării a valorilor politice ale unui delegat european şi sublinierea acţiunilor negative ale grupurilor contextualizate.

5.3.2. Atribute pozitive

Prin utilizarea instanţelor pronominale, politicienii încearcă în mod activ să obţină o atribuire pozitivă a grupurilor din interiorul grupului şi să vorbească în numele acestora. Supravegherea intereselor comunităţilor mai mici sau ale grupurilor regionale este adesea îndreptată către alţi europarlamentari care au puterea de a face schimbări politice care ar ţine cont de apelul vorbitorului. Am oferit aici câteva exemple în care vorbitorii implică două părţi şi aleg să vorbească în numele grupurilor invocate în discurs. Prin prezentarea unor probleme presante cu care se confruntă grupul, vorbitorul poate reprezenta interesele acestuia. Printre subiectele abordate aici se numără: incluziunea comunităţii rromne, atitudinea discriminatorie a guvernului moldovean faţă de cetăţenii săi şi problemele cu care se confruntă clasa muncitoare est-europeană. Prin adoptarea unei abordări aparent empatice, acţiunile vorbitorilor pot rezona pozitiv cu membrii grupurilor invocate. Apelurile la ethos sunt, de asemenea, predominante, deoarece delegaţii îşi îndreaptă discursul către alţi membri ai Parlamentului, care au puterea de a face schimbări şi de a îmbunătăţi mijloacele de trai ale acestora.

5.3.3. Concluzii

Această parte a fost dedicată rezumării constatărilor din subsecțiunea 5.3.

Concluzii

În observațiile finale, am prezentat câteva constatări cheie extrase din partea practică a lucrării. Printr-o abordare comparativă și contrastivă, au fost prezentate utilizările referinței de sine, de grup și contextualizarea celorlalți, identificate în parlamentul european și în cel românesc. De asemenea, această parte aduce în discuție unele considerații metodologice și direcții viitoare de cercetare.

Analiza de față a evidențiat următoarele aspecte legate de discursul parlamentar: politicienii sunt ființe orientate spre scopuri, adaptând constant practicile discursive pentru a atinge obiective personale și/sau de grup; subiectivitatea și identitatea cognitivă sunt caracteristici cheie în procesul de formare a identității; percepția imaginii publice a unui politician este determinată de modul în care este perceput de către audiența multistratificată; discursul parlamentar este conceput cu un public în minte; natura adversativă a discursului parlamentar este mai frecventă în Parlamentul României; natura cooperantă a discursului parlamentar este mai frecventă în Parlamentul European.

Proiecția identităților personale și profesionale în discursul parlamentar susține afirmația că politicienii își negociază și renegociază în mod activ identitățile. Exploatarea polivalenței pronumelor constituie un joc de acțiune dialogică (Weigand 2010), în care deputații și europarlamentarii își adaptează și reinterpretează în mod constant percepția imaginii lor publice. În acest flux constant de dialog, politicienii sunt obligați să prezinte performanțe convingătoare și să avanseze diverse atribuții de sine și de grup pentru a obține persuasiune. De aici, receptorii mesajului au puterea de a decide dacă vorbitorii se aliniază sau nu la setul lor de valori. Prezentul studiu poate formula premise pentru direcții viitoare de cercetare, dezvăluind unele practici discursive, des întâlnite în sfera politică.

Selected Bibliography

Amossy, Ruth (2001), **Ethos at the Crossroads of Disciplines: Rhetoric, Pragmatic, Sociology**, In *Poetics Today*, vol 22(1), pp. 1-23, Durham: Duke University Press, DOI: 10.1215/03335372-22-1-1

Aristotle (1928), **The "Art" of rhetoric**, transl. by Freese John Henry, London: William Heinemann.

Bahtia, Aditi (2006), **Critical discourse analysis of political press conferences**, In *Discourse & Society*, vol 17 (2), pp. 173-203, DOI: [10.1177/0957926506058057](https://doi.org/10.1177/0957926506058057)

Bakhtin, Mikhail (1984), **Problems of Dostoevsky's poetics**, ed. and transl. by Caryl Emerson, Minneapolis: University of Minnesota Press.

Bayley, Paul (2004), **Introduction: The whys and wherefores of analysing parliamentary discourse**, In *Cross-cultural Perspectives on Parliamentary Discourse*, pp. 1-44. Amsterdam: John Benjamins, <https://doi.org/10.1075/dapsac.10.01bay>

Berger, Peter L.; Luckmann, Thomas (1966), **The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge**, New York: Doubleday & Company.

Biber, Douglas; Edward, Finegan (1988), **Adverbial stance types in English**, In *Discourse Processes*, vol 11(1), pp. 1-34.

Bramley, Nicolette R. (2001), **Pronouns of Politics: The Use of Pronouns in the Construction of 'Self' and 'Other' in Political Interviews**. Australian National University, Unpublished PhD thesis, Available online at www.openresearch-repository.anu.edu.au/handle/1885/46225, Accessed on July 15, 2020.

Brown, Penelope; Levinson, Stephen C. (1978), **Universals in Language Usage: Politeness Phenomena**, In *Questions and Politeness: Strategies in Social Interaction*, ed. by Esther N. Goody, pp. 56-310, Cambridge: Cambridge University Press.

Chilton, Paul (2004), **Analysing Political Discourse. Theory and Practice**, London & New York: Routledge.

Cooley, Charles H. (1902), **Human Nature and the Social Order**, New York: Charles Scribner's Sons.

Cooren, François (2010), **Ventriloquism, Performativity, and Communication. Or how to Make Things Talk**, In *Réseaux*, vol 163 (5), pp. 33-54, DOI: 10.3917/res.163.0033

Culpeper, Jonathan (1996), **Towards an anatomy of impoliteness**, In *Journal of Pragmatics*, Vol. 25 (3), pp. 349-367, [https://doi.org/10.1016/0378-2166\(95\)00014-3](https://doi.org/10.1016/0378-2166(95)00014-3)

Davies, Bronwyn; Harré Rom (1990), **Positioning: The discursive production of selves**, In *Journal for the theory of social behaviour*, vol 20 (1), pp. 43-63, <https://doi.org/10.1111/j.1468-5914.1990.tb00174.x>

De Finna, Anna (1995), **Pronominal choice, identity, and solidarity in political discourse**, In *Text and Talk*, vol 15 (3), pp. 379-410, <https://doi.org/10.1515/text.1.1995.15.3.379>

Du Bois, John W. (2007), **The stance triangle**. In *Stancetaking in discourse: Subjectivity, evaluation, interaction*, ed. by Robert Englebretson, pp. 139-182, Amsterdam: John Benjamins.

Epstein, Charlotte (2011), **Who speaks? Discourse, the subject and the study of identity in international politics**, In *European Journal of International Relations*, vol 17 (2), pp. 327-350, DOI:[10.1177/1354066109350055](https://doi.org/10.1177/1354066109350055)

Fetzer, Anita; Bull, Peter (2008), **Well, I answer it by simply inviting you to look at the evidence. The strategic use of pronouns in political interviews**, In *Journal of language and politics*, Vol 7 (2), pp. 271-289.

Fetzer, Anita (2013), **The multi-layered and multifaceted nature of political discourse**, In *The Pragmatics of Political Discourse: Explorations across cultures*, ed. by Anita Fetzer, pp. 1-18, Amsterdam: John Benjamins.

Foucault, Michel (1988), **Technologies of the self. A seminar with Michel Foucault**, ed. by Luther H. Martin; Huck Gutman and Patrick H. Hutton, Amherst: University of Massachusetts Press.

Giddens, Anthony (1984), **The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration**, Cambridge: Polity Press.

Giddens, Anthony (1991), **Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age**, Cambridge: Polity Press.

Goffman, Erving (1956), **The Presentation of Self in Everyday Life**, Edinburgh: University of Edinburgh Social Sciences Research Centre.

Goffman, Erving (1967), **Interaction ritual: Essays in face-to-face behavior**, New York: NY: Doubleday Anchor.

Håkansson, Jessica (2012), **The use of Personal Pronouns in Political Speeches. A comparative study of the pronominal choices of two American presidents**, Linnaeus University, Unpublished Article, Available online at <https://tinyurl.com/efv5s25s>, Accessed on May 21, 2020.

Hoinărescu, Liliana (2018), **Definitions as an argumentative strategy in parliamentary discourse. A cross-cultural and contrastive approach**, In *Language and Dialogue*, vol 8 (2), pp. 209-234. Amsterdam: John Benjamins, DOI: 10.1075/ld.00013.hoi

Ilie, Cornelia, (2004), **Insulting as (un)parliamentary practice in the British and Swedish parliament: A rhetorical approach**, In *Cross-cultural Perspectives on Parliamentary Discourse*, ed. by Paul Bayley, pp. 45-87.

Ilie, Cornelia (2010b), **Identity co-construction in parliamentary discourse practices**, In *European Parliaments under Scrutiny*, ed. by Cornelia Ilie, pp. 57-79, Amsterdam: John Benjamins.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana (2012b), **Perspectivation in the Romanian parliamentary discourse**, In *Dialogue in Politics*, ed. by Lawrence N. Berlin and Anita Fetzer, pp. 151-166, Amsterdam: John Benjamins.

Kärkkäinen, Elise (2007), **The role of *I guess* in conversational stance taking**, In *Stancetaking in discourse: Subjectivity, evaluation, interaction*, ed. by Robert Englebretson, pp. 183-221, Amsterdam: John Benjamins.

Kayam, Orly (2018), **The Readability and Simplicity of Donald Trump's Language**, In *Political Studies Review*, vol 16 (1), pp. 73-78, DOI: [10.1177/1478929917706844](https://doi.org/10.1177/1478929917706844)

Lauerbach, Gerda (2006), **Discourse representation in political interviews: The construction of identities and relations through voicing and ventriloquizing**, In *Journal of Pragmatics*, vol 38 (2), pp. 196-215, <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2005.06.015>

Lave, Jean; Wenger, Etienne (1991), **Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation**, Cambridge: Cambridge University Press.

Levinson, Stephen C. (1983), **Pragmatics**, Cambridge: Cambridge University Press.

Malinowski, Bronislaw (1923), **The Problem of Meaning in Primitive Languages**. In *The Meaning of Meaning*, ed. by Charles Ogden and Ivor Richards, pp. 296-336, London: K. Paul, Trend, Trubner.

McNair, Brian (1999), **An Introduction to Political Communication**, London: Routledge.

Mead, George H. (1913), **The Social Self**. In *Journal of Philosophy, Psychological and Scientific Methods*, vol 10 (14), pp. 374-380, <https://doi.org/10.2307/2012910>

Mead, George H. (1934), **Mind, Self and Society from the Standpoint of a Social Behaviorist**, Chicago: University of Chicago Press.

Sacks, Harvey (1995), **Lectures on Conversation. Vol I and II**, ed. by Gail Jefferson and Emanuel A. Schegloff, Oxford: Blackwell Publishing.

Săftoiu, Răzvan (2013), **The discursive practice of addressing in the Romanian Parliament**, In *The Pragmatics of Political Discourse: Explorations across cultures*, ed. by Anita Fetzer, pp. 47-65, <https://doi.org/10.1075/pbns.228.04saf>

Săftoiu, Răzvan (2015), **Split voices in political discourse**. In *Language and Dialogue*, vol 5(3), pp. 430-448, Amsterdam: John Benjamins, <https://doi.org/10.1075/ld.5.3.04saf>

Săftoiu, Răzvan, Toader, Adrian (2018), **The persuasive use of pronouns in action games of election campaigns**, In *Language and Dialogue*, Vol 8(1), pp. 21-43, Amsterdam: John Benjamins.

Stefănescu, Ariadna (2015), **Analysing the rhetoric use of the epistemic marker Eu cred că (I think) in Romanian parliamentary discourse**, In *Persuasive Games in Political and Professional Dialogue*, ed. by Răzvan Săftoiu, Maria-Ionela Neagu and Stanca Măda, pp. 101-142, <https://doi.org/10.1075/ds.26.06ste>

Steffens, Niklas K. (2013), **Power through 'Us': Leaders' Use of We-Referencing Language Predicts Election Victory**, In *PloS ONE*, vol 8 (10), e77952, DOI:[10.1371/journal.pone.0077952](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0077952)

Tajfel, Henry; Turner, John (1979), **An Interactive Theory of Intergroup Conflict**, In *The social psychology of intergroup relations*, ed. by William G. Austin and Stephen Worchel, pp. 33-47, Monterey, CA: Brooks Cole.

Tirado, Francisco J.; Gálvez, Ana (2008), **Positioning Theory and Discourse Analysis: Some Tools for Social Interaction Analysis**, in *Historical Social Research*, vol 33 (1), pp. 224-251.

Toader, Adrian (2015), **Projections of the Self in Romanian political discourse**, In *Bulletin of the Transilvania University of Braşov*, vol 4(8), pp. 31-40.

Toader, Adrian (2016), **Strategic Maneuvering in Presidential Debates. The case of Traian Băsescu vs. Mircea Geoană**, In *Bulletin of the Transilvania University of Braşov*, vol 9 (58), pp. 81-92.

van Dijk, Teun A. (1985), **Dialogue as discourse and interaction**, in *Handbook of discourse analysis*, ed. by Teun van Dijk, pp. 1-11, London: Academic Press.

Vasilescu, Andra (2010), **Metastance in The Romanian Parliamentary Discourse. Case Studies**, In *Revue roumaine de linguistique*, 55(4), pp. 365-380.

Vuković, Milica (2012), **Positioning in pre-prepared and spontaneous parliamentary discourse: Choice of person in the Parliament of Montenegro**, In *Discourse and Society*, vol 23 (2), pp. 184-202, DOI: [10.1177/0957926511431507](https://doi.org/10.1177/0957926511431507)

Vuković, Milica S. (2014), **Strong epistemic modality in parliamentary discourse**. In *Open Linguistics*, vol 1, pp. 35-52. <https://doi.org/10.2478/opli-2014-0003>

Weigand, Edda (2010), **Dialogue: The Mixed Game**, Amsterdam: John Benjamins.

Weizman, Elda. (2008), **Positioning in Media Dialogue. Negotiating roles in news interviews**, Amsterdam: John Benjamins, <https://doi.org/10.1075/ds.3>

Widdowson, Henry G. (2007), **Discourse analysis**, New York: Oxford University Press.

Wilson, John (1990), **Politically Speaking. The Pragmatic Analysis of Political Language**, Oxford: Blackwell.

Wodak, Ruth (2009), **The Discourse of Politics in Action. Politics as Usual**, London: Pallgrave McMillan.

Yule, George (1996), **Pragmatics**, Oxford: Oxford University Press.

Zafiu, Rodica (2013), **The Epideictic Discourse in a Deliberative Context: Political Statements in the Romanian Parliament**, in *Parliamentary Discourses across Cultures: Interdisciplinary Approaches*, ed. by Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Melania Roibu, Mihaela-Viorica, pp. 133-150, Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Zupnik, Yael-Janette, (1994), **A pragmatic analysis of the use of person deixis in political discourse**. In *Journal of Pragmatics*, vol 21 (4), pp. 339-383, [https://doi.org/10.1016/0378-2166\(94\)90010-8](https://doi.org/10.1016/0378-2166(94)90010-8)

Rezumat

Lucrarea de față își propune să identifice și să analizeze diverse mijloace lingvistice care le permit politicianilor să proiecteze identități personale și profesionale în discursul politic. Datele selectate pentru acest studiu calitativ constau în 75 de fragmente colectate din diferite tipuri de activitate parlamentară, cum ar fi declarații scrise și orale, intervenții și interpelări, formulate în Parlamentul European și în Parlamentul României. În cadrul cercetării au fost luați în considerare doar politicieni români, cu mandate în ambele instituții politice. Teza pornește de la ipoteza că utilizarea referințelor pronominale constituie mecanisme de persuasiune care îi ajută pe vorbitori să își evidențieze competențele, să promoveze obiective personale și de grup, să își exprime punctele de vedere din diferite perspective și să adauge subiectivitate mesajelor lor. Obiectivele principale ale cercetării sunt analiza polivalenței identităților pronominale în discursul parlamentar, efectele retorice ulterioare ale acestora și prezentarea comparativă și contrastivă a rezultatelor în ambele parlamente. Pentru a aborda aceste realizări lingvistice ale identității, partea practică a tezei a fost realizată dintr-o perspectivă multidisciplinară, înrădăcinată în domenii precum analiza dialogului, pragmatica, retorica, sociologia, analiza discursului și analiza critic discursivă. Cercetarea oferă dovezi în sprijinul ideii că politicienii folosesc referințe de sine și de grup pentru a-și promova calitățile personale și atributele profesionale, pentru a stabili conexiuni cu receptorii mesajelor, pentru a invoca afilieri la anumite grupuri, pentru a vorbi în numele electoratului lor multistratificat sau pentru a lansa atacuri împotriva adversarilor politici. În vederea atingerii acestor scopuri, politicienii se străduiesc în mod activ să obțină prestații convingătoare pentru a proiecta imaginea unor figuri publice competente, demne de încredere și eficiente. Folosirea diferitelor mijloace de construire a identității în diferite circumstanțe poate avea un efect sinergic asupra percepției imaginii publice a unui politician. După cum se evidențiază în partea practică a tezei, atunci când vorbesc în fața unui public, parlamentarii și europarlamentarii negociază și renegociază în mod activ percepția imaginii lor publice. Prezentul studiu poate formula premise pentru direcții viitoare de cercetare, dezvoltând unele practici discursive, des întâlnite în sfera politică.

Abstract

The present thesis aims at identifying and analysing various linguistic means that allow politicians to project personal and professional identities in political discourse. The data selected for this qualitative study consists of 75 extracts collected from different types of parliamentary activity such as written and oral statements, interventions and interpellations, delivered in the European and Romanian Parliaments. Only Romanian politicians, with mandates in both political institutions, were considered for the research. The thesis starts from the assumption that the active interplay between pronominal references constitutes mechanisms of persuasion that help speakers highlight their competences, advance personal and group goals, express their points of view from different angles and add subjectivity to their messages. The main objectives of the research are to analyse the polyvalence of pronominal identities in parliamentary discourse, their subsequent rhetorical effects and to comparatively and contrastively present the findings in both parliaments. To address these linguistic realisations of identity, the practical part of the thesis was conducted from a multidisciplinary perspective and was rooted in fields such as dialogue analysis, pragmatics, rhetoric, sociology, discourse analysis and critical discourse analysis. The research provides evidence to support the idea that politicians use self and group references to advance personal qualities and professional attributes, establish bonds with the audience, invoke group affiliations, speak on behalf of their multi-layered constituency, or launch attacks against political opponents. Furthermore, politicians actively stride to put forward convincing performances in order to come across as good, competent, trustworthy, and efficient public figures. Using various means of identity construction under different circumstances can have a synergistic effect on a politician's public image perception. As shown in the practical part of the thesis, when speaking in front of an audience, MPs and MEPs actively negotiate and re-negotiate their public image perception. The study might formulate premises for further directions in research as it reveals some discursive practices that are commonplace in the political sphere.